

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та методики її викладання

Силабус навчальної дисципліни
«Дендрологія»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Дендрологія Мова викладання - українська.
Викладачі	Любінська Людмила Григорівна, доктор біологічних наук, доцент, професор кафедри біології та методики її викладання.
Профайл викладачів	http://biolog.kpnu.edu.ua/
Е-mail	lyubinska_lyudmyla@kpnu.edu.ua
Консультації	Л.Г. Любінська: середа 16.00-17.00 п'ятниця 16.00-17.00 Місце проведення консультацій - 30 аудиторія (корпус №2), платформа MOODLE.

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна розкриває особливості дендрології та загальні і спеціальні компетентності здобувача ступеня вищої освіти - магістр.

Мета і цілі курсу

Мета дисципліни: формування знань про дендрологію, як науку, що розкриває знання біології розвитку деревних рослин, їх систематики, екології, фенології, созології та використання набутих знань для формування пришкольніх садів і дендропарків та проведення догляду за ними, розуміння дендрозології і основ лісівництва та декоративного садівництва відкритого і закритого ґрунту.

Загальнотеоретичні завдання: освоїти теоретичні основи дендрології, методів інтродукції і селекції деревних рослин, методів розмноження деревних рослин, морфологічну, біологічну та господарську характеристику.

Практичні завдання курсу: вміти визначати види деревних рослин в квітучому стані, по плодах, по пагонах в безлистому стані та в стані вегетації, віковий стан, життєві форми; застосовувати знання для характеристики систематичних ознак, біології, екологічних особливостей, поширення і використання.

Вивчення дисципліни спрямоване на вироблення наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біології, географії, освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01	Знання й розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.
ЗК 09	Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності (СП)

СК 01	Здатність оперувати біологічними поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями біології для пояснення та розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів.
СК 04	Здатність розуміти та вміти пояснити будову, функції, життєдіяльність, розмноження, класифікацію, походження, поширення, використання живих організмів і систем усіх рівнів організації.
СК 09	Здатність застосовувати набуті знання з біології, сучасні методи, засоби і освітні технології для формування в учнів загальних і предметних компетентностей.

3. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODL та застосунків для проведення відеозань.

4. Результати навчання

Студенти мають отримати наступні програмні результати.(ПРН).

ПРН 05	Володіти біологічною термінологією, номенклатурою, вільно оперувати нею.
ПРН 06	Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки, основні етапи її розвитку.
ПРН 07	Знати будову та основні функціональні особливості підтримання життєдіяльності живих організмів.
ПРН 11	Знати роль живих організмів та біологічних систем різного рівня організації у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення.

Студент повинен знати: предмет дендрології, її практичну цінність та зв'язок з іншими дисциплінами; систематичне положення деревних рослин флори України; морфологічні особливості та їх роль у визначенні якості деревних рослин; основні життєві форми деревних рослин; біологічні та екологічні властивості, фенологічний розвиток деревних рослин; лісоутворюючі види деревних рослин, які ростуть на території України; цінні у господарському відношенні і перспективні для вирощування види інтродуцентів; особливо декоративні, а також плодово-ягідні і технічно цінні деревні рослини; види дендроколекцій закритого ґрунту, види деревних рослин, занесені до Червоної книги України.

Студент повинен вміти: охарактеризувати видовий склад дендрофлори різних природних зон; провести оцінку біоекологічної відповідності видового складу деревних рослин і насаджень конкретним умовам їх зростання; користуватись методиками та методами дослідження декоративних якостей деревних рослин; визначати деревні рослини за гербарними зразками та живими екземплярами, у безлиستковому стані, за листками; проводити дендрологічну інвентаризацію насаджень.

5. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітньо-професійна програма	Галузь знань 01.Освіта/Педагогіка Спеціальність 014. Середня освіта. Біологія та здоров'я людини	
Рік навчання / рік викладання	третій	третій
Семестр вивчення	перший	перший
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	40	16
Лекційні заняття	20	8
Практичні заняття	20	8
Самостійна та індивідуальна робота	60	104
Форма підсумкового контролю	залік	залік

6. Пререквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: ботаніка, екологія, географічні дисципліни.

7. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу потребує використання проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших, гербарії, атласи, визначники. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE.

8. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що студенти відвідуватимуть лекційні та практичні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1kXGZVxEIcG0Cmy33EvqF2c2E7hGHUrT8/view>) та етичних норм поведінки. Очікується, що студенти дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що студенти поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього практичного заняття з дисципліни. Відпрацьовання лекційного заняття передбачає знання аспірантом питань плану. Відпрацьовання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань.

Очікується, що студенти не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені

Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1LIOReajanExMEnG2DvgdaFNACYWU00UL/view>) та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково - педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець - Подільському національному університеті імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSIMUozdmc2Ti0xY3MzMS1hbjlXLLVQSDZmNjU4/view?resourcekey=0-WAE6ceQQzhHelYoJoPZ3Kg. Очікується, що студентські роботи будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час контрольних робіт заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістранта та фактів списування є підставою для її незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури студенти можуть послуговуватися бібліотекою університету, кафедри біології та методики її викладання, географії та методики її викладання, екології, інтернетними ресурсами. Студенти заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних і практичних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що магістранти будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладачі щотижня проводять консультації.

9. Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					Заочна форма					
		зокрема					усього	зокрема				
		лк	пз	лаб.	інд.	с.р.		лк	пз	лаб.	інд.	с.р.
Тема 1. Дендрологія як наука: історичні витоки.	7	2				5	5,5	0,5	-	-	-	5
Тема 2. Морфологічна характеристика деревних рослин	7	2	-	-	-	5	5,5	0,5	-	-	-	5
Тема 3. Життєві форми деревних рослин	7	2	-	-	-	5	5,5	0,5	-	-	-	5
Тема 4. Онтогенез деревних рослин	7	2	-	-	-	5	5,5	0,5	-	-	-	5
Тема 5. Географія, екологія і фенологія деревних рослин.	7	2	-	-	-	5	6	1	-	-	-	5
Тема 6. Систематична характеристика деревних рослин. Голонасінні.	7	2	-	-	-	5	6	1	-	-	-	5
Тема 7. Систематична характеристика деревних рослин. Покритонасінні.	8	2	-	-	-	6	6	1	-	-	-	5
Тема 8. Інтродукція, акліматизація деревних рослин	8	2	-	-	-	6	6	1	-	-	-	5
Тема 9. Субтропічні і тропічні деревних рослини	8	2	-	-	-	6	6	1	-	-	-	5

Тема 10. Основи декоративного садівництва та лісівництва.	6	2	-	-	-	4	6	1	-	-	-	5
Тема 1. Аналіз морфологічних ознак та визначення життєвих форм деревних рослин.	5	-	2	-	-	3	9,5	0,5	-	-	-	9
Тема 2. Методика визначення онтогенетичних станів та методика фенологічних спостережень.	7	-	2	-	-	5	9,5	0,5	-	-	-	9
Тема 3. Аналіз біологічних, екологічних і географічних ознак та їх визначення.	7	-	2	-	-	5	10	1	-	-	-	9
Тема 4. Вивчення основних видів, форм, сортів представників відділу Голонасінних	9	-	4	-	-	5	11	2	-	-	-	9
Тема 5. Вивчення основних видів, форм, сортів представників відділу Покритонасінних	11	-	6	-	-	5	11	2	-	-	-	9
Тема 6. Дендрозофіти, тропічні і субтропічні деревні рослини (наприкладі дендропарків і ботанічного саду)	9	-	4	-	-	5	11	2	-	-	-	9
Разом годин	120	20	20	-	-	80	120	8	8	-	-	104

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються бакалавру:

Денна і заочна форма навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Залік (сума)
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	100
60 балів	10 балів	30 балів	

Поточний контроль (60 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях - 12 (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view).

Студенту, який не виконав поточних завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість,

пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, аспірант повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (10 балів)

Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється студенту на практичному занятті.

Контроль за іншими видами самостійної роботи здійснює лектор на консультаціях.

До того ж, самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри).

Студенти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Денна і заочна форма навчання

СР 10 балів	«задовільно»	6
	«добре»	7 - 8
	«відмінно»	9 - 10

Модульна контрольна робота (30 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі магістранти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну

МКР 30 балів	«задовільно»	18 - 21
	«добре»	22 - 26
	«відмінно»	27 - 30

Студентам, які отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий - комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо студент ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно

60-66	Е(достатньо)	
35-59	РХ (незадовільно з можливістю повторного складання)	
34 і менше	Р (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	незадовільно

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок магістранта на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

11. Література

1. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник / Кохно М.А., Трофименко Н.М., Пархоменко Л.І. та ін. / За ред. М.А. Кохна та Н.М. Трофименко. – Київ: Фітосоціоцентр, 2005. – 716 с.
2. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2003. – 199 с.
3. Кохно М.А. Історія інтродукції деревних рослин в Україні. – К.: Фітосоціоцентр, 2007. – 66 с.
4. Маринич І.С., Пушкар В.В. Декоративна дендрологія: Навчально-методичний посібник. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 168 с. –Електронне джерело.: Режим доступу : <http://library.nakkkim.edu.ua> **Помилка! Неприпустимий об'єкт гіперпосилання.**
5. Нечитайло В.А., Кучерява Л.Ф. Ботаніка. Вищі рослини. – Київ: Фітосоціоцентр. – 2001. – 432 с.

Інформаційні ресурси

http://www.nbu.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://www.ukrcenter.com	Український центр
http://lib.meta.ua	Бібліотека
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
biblioteca@kpnu.edu.ua	Бібліотека Кам'янець-Подільського НУ імені Івана Огієнка